

Den pálení ponožek či Aequinoctium

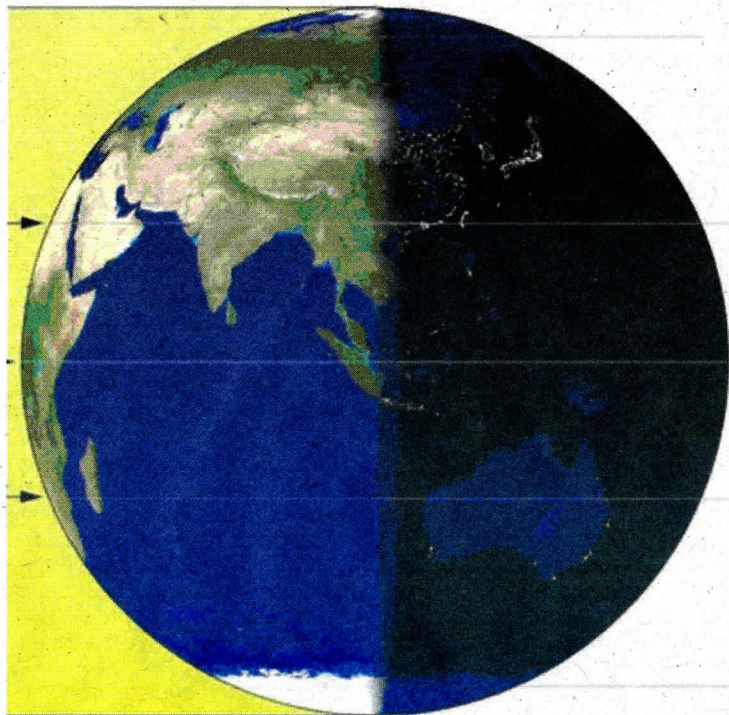
MUZEJNÍ

KUKÁTKO

Jarní rovnodennost je v astronomii okamžik, kdy je Slunce v rovině zemského rovníku, takže jeho paprsky dopadají na Zemi kolmo k její ose. Rovnodennost nastává dvakrát do roka. Ta jarní se už blíží a nastane 20. 3. v 23:46 hod.

Tenhle astronomický úkaz je člověkem sledován už po tisících letů a měl pro něj velký význam. Jeho určení je poměrně jednoduché, stačí pozorovat stín nějakého pevného bodu a spájet jeho polohy a pokud leží v přímce – je rovnodennost.

Symbolizuje přechod od temnoty k světlu, od smrti k životu, jednoduše příchod jara. Člověk se dostal ven ze zatuchlých chatrčí na teplý vzduch, přestal pojídat suché a často již nedostačující zásoby, všude okolo se rozrůstala čerstvá zeleň, půda byla připravená na setbu a rodila se mláďata. Všechny zemědělské kultury považovaly tento den za počátek období, kdy je bezpečné začít s

polními pracemi, bez rizika ztráty uskladňovaného obilí.

Není proto zvláštní, že byl tento den často považován za začátek nového roku. Byl znám pod různými jmény jako perský

„Norwuz“, germánský „Oestre“, keltský „Alban Eilir“, či římsky „Aequinoctium“. V Marylandu je mezi námořníky znám jako „Den pálení ponožek“, protože na lodích se ponožky nosí jenom v zi-

mě. I židovský „Pesach“, nebo křesťanské Velikonoce jsou odvozeny od tohoto data. Pesach je spojen s vyvedením z egyptského otroctví, ale i s počátkem jara a slaví se v den prvního úplňku po jarní rovnodennosti. Velikonoce také symbolizují nastávající jaro, a to formou zmrtvýchvstání Krista. Jejich pohyblivost je dána tím, že se slaví první neděli po prvním úplňku rovnodennosti.

Hlavní symboly jara – vejce a zajíc – pocházejí z hlubin lidské kultury. Kosmické vejce dalo vzniknout světu podle egyptské mytologie a sám perský král obdarovával svůj lid barvenou verzí tohoto symbolu zrození, zmrtvýchvstání a cykličnosti zemědělského roku. Zajíc představuje zejména plodnost, která je pro jaro typická a je spojen s bohyní Eostreou.

V tomto období je také možné navštívit vícero akcí pořádaných Muzeem regionu Valašsko s jarní tematikou, a to jak ve Valašském Meziříčí, tak ve Vsetíně.

Mgr. Samuel Španihel, archeolog Muzea regionu Valašsko

Obr.: Osvětlení Země v okamžiku rovnodennosti (www.purpulo.sk).